

Globális fejlemények a lelkiismereti szabadság és egyenlő bánásmód területén

2014. december

Kedves Barátaink!

Örömmel osztjuk meg veletek az *International Network of Civil Liberties Organizations* (INCLC) által megjelentetett *Globális fejlemények a lelkiismereti szabadság és egyenlő bánásmód területén* című hírlevél negyedik számát. Ebben a kiadványban az aktuális nemzetközi fejleményekről kívánunk hírt adni, köztük olyan bírósági ügyekről és jogalkotási lépésekről, amelyek a lelkiismereti szabadság vagy az egyenlő bánásmód területét, esetleg mindkettőt érintik.

Ahogy közeledünk az év végéhez, a bíróságok és kormányok továbbra is küzdenek annak a kérdésnek a megválaszolásával, hogy miként egyeztethetőek össze az esélyegyenlőség, illetve a lelkiismereti szabadság terén vállalt kötelezettségek. Hogy csak néhány újabb fejleményt említsünk ebben a kérdéskörben: a brit Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy az ország abortusztvévénye nem teszi lehetővé a szüléshő számára, hogy megtagadják az abortuszt végző személyzet felügyeletét, illetve támogatását; az argentin Legfelsőbb Bíróságnak hamarosan arról kell döntenie, hogy sérti-e a diákok alkotmányos jogait a kötelező hitoktatás az állami iskolákban; egy dél-afrikai bíró mediációt rendelt el a felek között az azt vizsgáló bírósági eljárás során, hogy egy keresztény panzió megsértette-e az ország esélyegyenlőségi törvényét, amikor megtagadta egy azonos nemű pár kiszolgálását; végül az amerikai Legfelsőbb Bíróságnak a *Hobby Lobby* illetve a *Wheaton College* elnevezésű ügyekben hozott döntései nyomán az Obama-adminisztráció új, ideiglenes szabályozásokat vezetett be a fogamzásgátlás egészségbiztosítások általi lefedettségé terén.

Ezúttal is jelezzük, hogy e kiadványnak nem egy teljes körű tájékoztatás vagy a konkluzivitás a célja. Inkább arra törekszünk, hogy az e területen jelentkező nemzetközi jogi fejleményeket azonosítsuk, illetve bemutassuk. Azért, hogy a lehető legátfogóbb képet nyújthassuk ezekről a fejleményekről, aktuális ügyeket, illetve különös jelentőséggel bíró múltbeli ügyeket egyaránt tárgyalunk. Kérjük, hogy amennyiben olyan fejleményekről van tudomása, amelyeket Ön szerint e hírlevélnek tartalmaznia kellene, azt tudassa velünk.

Ha úgy gondolja, hogy másnak is hasznos lehet ez a hírlevél, vagy esetleg nem szeretné a következő számokat megkapni, kérjük, vegye fel a kapcsolatot Jokán Andreával a jokan.andrea@tasz.hu email-címen.

Üdvözlettel,

Louise Melling

Jogi igazgató-helyettes, *ACLU*
Igazgató, *Center for Liberty, ACLU*

Rosie Brighthouse

Jogi munkatárs, *Liberty*

Az INCLO-ról: az *International Network of Civil Liberties Organizations* olyan jogvédő szervezetek hálózata, amelyek többek között a lelkiismereti szabadság és az egyenlő bánásmód területén végzik tevékenységüket. Az INCLO tagjai a következők: *American Civil Liberties Union, Association for Civil Rights in Israel, Canadian Civil Liberties Association, Centro de Estudios Legales y Sociales (Argentína), Egyptian Initiative for Personal Rights, Társaság a Szabadságjogokért, Irish Council for Civil Liberties, Kenyan Human Rights Commission, Legal Resources Centre (Dél-Afrika), Liberty (Egyesült Királyság).*

Lelkiismereti szabadság és a nők jogai

Abortuszhoz való hozzáférés

Argentína: Argentínában az abortusz legális olyan esetekben, amikor a terhesség nemi erőszak következménye, vagy kockázatot jelent a nő egészségére vagy életére nézve. 2012 márciusában az argentin Legfelsőbb Bíróság [mérőldkövet jelentő ítéletet](#) hozott egy 15 éves Chubut tartománybeli lány ügyében, aki nemi erőszakot követően kérte a terhesség megszakítását. A bíróság döntése egyértelművé tette, hogy amennyiben a fent leírt tényállások bármelyike fennáll, az abortuszhoz való hozzáféréshez nem szükséges bírósági végzés – egyúttal útmutatást nyújtott a legális abortuszhoz való hozzáférés biztosításához is. A Bíróság továbbá megállapította, hogy az ellátás lelkiismereti alapú megtagadásával élni kívánó egészségügyi szakembereknek időben kell nyilatkozniuk ebbéli szándékukat illetően, hogy az egészségügyi intézmények biztosítani tudják a megfelelő humán erőforrásokat a legális abortuszhoz való hozzáférés biztosítására. Az INCLO-tag CELS *amicis curiae*-t nyújtott be az ügyben.

Ugyancsak 2012-ben, Cordoba tartományban egy ügy felperesei azt kérelmezték a bíróságtól, hogy az ismerje el a terhesség megszakításához való jogot olyan, az agyi fejlődésben visszamaradt, életképtelen magzat esetén, amely veszélyt jelenthet a nő egészségére. A felperesek azt követően fordultak a bírósághoz, hogy a kórház, illetve az asszonyt kezelő orvosok lelkiismereti okokra hivatkozva megtagadták az abortusz végrehajtását. Bár a bíróság elismerte, hogy a közegészségügyi központok nem emelhetnek kifogást lelkiismereti alapon, mégis elfogadta a kórház intézményi jellegű kifogását, mivel magánkézben lévő (bár nem vallásos jellegű) intézményről van szó. Emellett a bíróság azt javasolta a nőnek, hogy érdeklődjön meg egészségbiztosítójánál, mely más egészségügyi szolgáltatók hajlandóak, illetve képesek elvégezni az abortuszt.

Kolumbia: 2006-ban Kolumbia elismerte az abortuszhoz való jogot, bizonyos körülmények megléte esetén. Azóta az abortusz lelkiismereti okokból történő megtagadása hevesen vitatott kérdés az országban. T-388/2009 sz. döntésében a kolumbiai Alkotmánybíróság meghozta máig mérvadó irányelveit az abortusz gyakorlatával kapcsolatban. Ebben a határozatban a Bíróság egy Santa Marta-i nő esetét vizsgálta felül, aki legális terápiás abortusz elvégzését kérte egészségügyi szolgáltatójától. Bár a szolgáltató engedélyezte az eljárást, az abortusz elvégzését bírósági végzéshez kötötte. Az

ügyben eljáró bíró lelkiismereti alapon, személyes meggyőződésére hivatkozva megtagadta a végzés kiadását. A felülvizsgálat során az Alkotmánybíróság kimondta, hogy kizárólag az abortusz elvégzésében közvetlenül érintett személyeknek, például a kezelőorvosoknak van joguk a szolgáltatás lelkiismereti okokból történő megtagadásához, intézményekre mindez nem vonatkozik. Ugyanakkor az orvosok is csak abban az esetben tagadhatják meg az abortuszt lelkiismereti okokra hivatkozva, ha „garancia van rá, hogy a terhes nő más módon hozzáfér a szolgáltatáshoz”, mégpedig biztonságos körülmények között, mindennemű további akadályoztatás nélkül. Ezen felül az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy bírók nem tagadhatják meg az abortusszal kapcsolatos bírósági ügyek elbírálását lelkiismereti okokra hivatkozva. Ez az ügy azért volt érdekes, mert a reprodukív jogokkal kapcsolatban Latin-Amerikában tapasztalható legáltalánosabb kihívásokkal és vitás kérdésekkel foglalkozott.

A *Women's Link Worldwide* és a Georgetown Egyetem nemzeti és globális egészségügyi jogi intézete megjelentettek egy, a kolumbiai alkotmánybíróság döntéséről szóló esszégyűjteményt. A könyv, amelynek címe „T-388/2009. Az ellátás lelkiismereti alapú megtagadása és az abortusz: A kolumbiai tapasztalatok globális perspektívából” [elérhető online](#). A gyűjtemény a T-388/2009 sz. határozatot az abortusz lelkiismereti alapú megtagadásáról szóló globális vita középpontjába helyezve vizsgálja annak hatásait és tanulságait Latin-Amerikára, az Egyesült Államokra, Európára, Spanyolországra, Afrikára, valamint magára Kolumbiára nézve.

Európai Unió: Szeptember 29-én, a biztonságos és legális abortuszhoz való hozzáférést célzó globális cselekvés napján kilenc európai civil szervezet (többek között az INCLIO-tag TASZ) [indított](#) petíciót, azt kérve az Európai Parlamenttől, hogy az határozatban garantálja a nőknek a biztonságos abortuszhoz, illetve a megfizethető fogamzásgátláshoz és támogató szolgáltatásokhoz való időben történő és hatékony hozzáférést. A szervezetek arra kérnek minden európai uniós polgárt, hogy [írja alá a petíciót](#).

Egyesült Királyság: December 17-én a brit Legfelsőbb Bíróság mérföldkövet jelentő döntést hozott a az [NHS Greater Glasgow & Clyde Health Board v. Doozan](#) ügyben, egyhangúlag úgy ítélve meg, hogy az Egyesült Királyság [1967-es abortusztörvénye](#) nem teszi lehetővé a szülésznők számára, hogy megtagadják az abortuszt végző személyzet felügyeletét, illetve támogatását. A törvény értelmében az egészségügyi szakemberek lelkiismereti alapon megtagadhatják az abortuszban való „részvételt”, ugyanakkor jelen esetben a bíróság megállapította, hogy a törvény értelmében vett „részvétel” a beavatkozásban való közvetlen részvétel jelenti, és nem terjed ki olyan tevékenységekre, amelyek csupán megkönnyítik az abortusz elvégzését. E következtetést a Bíróság korábbi ítéletekre alapozta, amelyek a törvényt úgy értelmezték, hogy annak a szolgáltatás lelkiismereti okokból történő megtagadására vonatkozó garanciái nem terjednek ki például azokra a recepciószokra, akik megtagadják az abortusszal kapcsolatos konzultációra szóló beutalók megírását, vagy azokra az orvosokra, akik az abortuszra felhatalmazást adnak. A Bíróság ítélete kizárólag a „részvétel” törvénybeli definíciójának tisztázására szorítkozik, és nem mérlegeli explicit módon, hogy az 1998-as emberi jogi törvény vagy a 2010-es esélyegyenlőségi törvény értelmében vajon a szülésznők munkáltatóinak kell-e kiigazításokat eszközölniük a munkaköri leírásokon annak érdekében, hogy azok összhangban legyenek a szülésznők vallásos meggyőződésével – így ennek eldöntése az érintett munkaügyi bíróságok hatáskörébe tartozik.

Az ítélet felsorolja a felperesek munkaköri kötelességeihez tartozó feladatokat, és minden egyes feladat esetében részletezi, hogy az a törvény értelmében lehetőséget ad-e az ellátás lelkiismereti okokból történő megtagadására. A következő feladatok tartoznak ebbe a körbe: az ellátás egy részének nyújtása a beteg vagy az őt ellátó szülésznő kérésére, illetve az olyan esetekben való jelenlét, amikor az ellátással kapcsolatban egészségügyi beavatkozás válik szükségessé. Nem tartoznak ebbe a körbe a felügyeleti vagy támogató feladatok, mint például a munkaerő kijelölése a páciensek ellátására, a más szakemberekkel folytatott kommunikáció, valamint annak biztosítása,

hogy a páciens családja megfelelő támogatásban részesüljön. A bíróság továbbá megállapította, hogy azok a személyek, akik ellenzik a páciensen végzett abortuszban való részvételt, „kötelesek az ellátást olyan szakember hatáskörébe utalni, aki nem kifogásolja azt”. A Bíróság hangsúlyozta, hogy mindez „szükséges része az egészségügyi szakember kötelezettségeinek a páciens ellátása terén.”

Uruguay: Az uruguayi közigazgatási bíróság a közelmúltban [hatályon kívül helyezte](#) a 375/012 sz. elnöki rendelet egyes, a legális abortusz lelkiismereti okokból történő megtagadását szabályozó cikkelyeit. Az Uruguayi Nemzeti Kongresszus 2012 októberében fogadta el a terhesség önkéntes megszakítását szabályozó törvényt, amely legalizálta az abortuszt a terhesség első tizenkét hetében, ugyanakkor elismerte a nőgyógyászok és az egészségügyi személyzet jogát annak lelkiismereti alapon történő megtagadásához. José Mujica elnök ezt követően írta alá a 375/012 sz. elnöki rendeletet, amely számos különböző rendelkezést tartalmaz az abortuszra vonatkozóan.

A tavalyi év során az integrált nemzeti egészségügyi rendszerhez tartozó nőgyógyászok egy csoportja kifogást [nyújtott be](#) a 375/012 sz. rendelet ellen. Ebben kérelmezték az abortusz lelkiismereti alapon történő megtagadását szabályozó tizenegy szakasz azonnali hatályon kívül helyezését, azt állítva, hogy az sérti lelkiismereti szabadságukat és az orvoslás gyakorlásához való jogukat, mert korlátozza az ellátás megtagadásának lehetőségét az abortuszt megelőző, illetve az azt követő eljárások viszonylatában. Egyúttal azt is sérelmezték, hogy a szabályozás indokolatlanul korlátozza ahhoz való jogukat, hogy a pácienseket az abortusz lehetséges alternatíváiról tájékoztassák.

Egy előzetes határozatban a közigazgatási bíróság egyhangúan megállapította, hogy a tizenegy szóban forgó cikkely súlyosan sértheti a felperesek lelkiismereti szabadságát, és ennek megfelelően hatályon kívül helyezte a kifogásolt rendelkezések nőgyógyászokra vonatkozó passzusait. A bíróság ugyanakkor nem volt hajlandó hatályon kívül helyezni a 30. §-t, amely kizárja az ellátás lelkiismereti okokból történő megtagadását az eljárásban közvetlenül részt nem vevő egészségügyi személyzet esetében, mivel a nőgyógyász felperesek nem voltak jogosultak arra, hogy efféle mentességet kérelmezzenek. A határozat mindaddig hatályon kívül helyezi a kérdéses cikkelyeket, amíg a teljes rendelet jogszerűségét illetően döntés nem születik. Amíg ez meg nem történik, a terhesség önkéntes megszakítását szabályozó törvény (amelynek rendelkezéseit az orvosoknak és más egészségügyi dolgozóknak az ellátás lelkiismereti alapon történő megtagadása során követniük kell) továbbra is érvényben marad.

Fogamzásgátláshoz való hozzáférés

Egyesült Államok: Mint arról már korábban beszámoltunk, az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának a [Burwell v. Hobby Lobby](#) ügyben hozott ítélete szerint a fogamzásgátlás biztosítását kötelezően előíró szövetségi szabályozás megengedhetetlen mértékben korlátozza a zártkörűen működő részvénytársaságok (olyan vállalatok, amelyek részvényeivel nem szabadon kereskednek, illetve amelyekben a részvényesek száma viszonylag alacsony) jogát annak lelkiismereti alapon történő megtagadásához. A [Wheaton College v. Burwell](#) ügyben a bíróság ideiglenes határozatban tiltotta meg a kormány számára, hogy az a gyakorlatban is érvényesítsen egy, a vallási jellegű non-profit szervezetek által a fogamzásgátlás támogatásával szemben emelt kifogásnak helyt adó rendeletet. (A határozat jogerőre emelkedése az esetleges fellebbezésektől függ). A rendelet értelmében a fogamzásgátlás egészségbiztosítás általi lefedettségét kifogásoló non-profit szervezetek írásban jelezhetik kifogásukat biztosítójuknál vagy független adminisztrátoruknál; a biztosító vagy független adminisztrátor ezt követően elkülönített módon szervezi meg a fogamzásgátlás támogatását, illetve rendezi annak költségeit. Ezt az intézkedést számos non-profit szervezet (például a Wheaton College) kifogásolta, azt sérelmezve, hogy már magának az úrlapnak a kitöltése is sérti vallásos meggyőződésüket, mivel megkönnyíti a fogamzásgátláshoz való hozzáférést.

Válaszul a bíróság döntésére a kormány [hozott](#) egy ideiglenes rendelkezést, mely szerint az érintett non-profit szervezeteknek lehetőségük nyílik a fogamzásgátlás egészségbiztosítás általi lefedettségével kapcsolatos kifogásukat biztosítójuk vagy független adminisztrátoruk helyett az Egyesült Államok egészségügyi és szociális minisztériuma felé jelezni. A minisztérium ezt követően maga értesíti a biztosítókat és független adminisztrátorokat, amelyeknek a fogamzásgátlás lefedettségével, illetve a költségek rendezésével kapcsolatos feladataik egyébként változatlanok maradnak. A kormányzat egyértelművé tette abbéli szándékát is, hogy az intézkedést a zártkörű részvénytársaságokra is kiterjessze.

Mindez nem nyugtatta meg a kifogást emelő non-profit szervezeteket, amelyek szerint az új szabályok továbbra is megkövetelik, hogy hozzájáruljanak a fogamzásgátlókkal való lefedettséghez, ami pedig sérti vallásos meggyőződésüket. Ezek a szervezetek tehát továbbra is kitartanak az ügy peres úton való rendezése mellett, pedig érvelésüket már mind a három szövetségi fellebbviteli bíróság [elutasította](#). Hat másik fellebbviteli bíróság elé is kerülnek olyan ügyek, amelyek az új rendelkezést kifogásolják.

Nemi alapú diszkrimináció

Egyesült Királyság: November 17-én az anglikán egyház egy [végső szavazás](#) során úgy döntött, hogy mostantól nők is lehetnek püspökök, ezáltal egy évszázados nemek közti válaszfalat bontva le az egyházon belül. Az egyház jogalkotó testülete, az általános zsinat azt követően jelentette be a döntést, hogy a jelen lévő 480 főből 450-en szavaztak kézfeltartással a változás mellett. A jórészt formális novemberi szavazás az általános zsinat és a parlament által már korábban jóváhagyott reform következő lépése volt. (A módosító kánon szövege [itt](#) olvasható.) Az egyház még 1992-ben szavazott a nők pappá szentelése mellett, és annak ellenére, hogy ma már a papok nagyjából egyharmada nő, a legmagasabb tisztségeket eddig csak férfiak tölthették be. Bár az új reform eltávolította ezt a végső akadályt, a konzervatívokat egyúttal biztosították arról, hogy lehetőségük nyílik majd férfi papokat és püspököket igényelni plébániáik számára, míg a vitás kérdésekben az egyház vezetése által kinevezett ombudsman szava lesz a döntő.

Egyéb

Írország: 2014 augusztusában az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága [jelezte](#), hogy a szimfiziotómia gyakorlata – a méhnyak műtéti úton való kiszélesítése a szülés megkönnyítése érdekében – a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 7. cikke értelmében kínzásnak, illetve „kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak, illetve büntetésnek minősül”. A beavatkozást állítólag mintegy 1500 asszonyon és lányon végeztek el Írországban az 1920-as és 1980-as évek között, gyakran az érintettek hozzájárulása nélkül. Az eljárás az egyik fő medenceizület megcsonkításával, illetve a medence kiakasztásával jár együtt a hüvelyi szülés megkönnyítése érdekében. A túlélők szerint főként a katolikusok által működtetett kórházak egészségügyi személyzete alkalmazta azt, mert vallási okokból el kívánták kerülni az olyan eljárásokat, amelyekből kifolyólag a nő esetleg nem szülhet több gyereket. A bizottság az ügyben vizsgálatot, valamint a túlélők számára hatékony jogorvoslatot, egyúttal büntető eljárást sürgetett azok ellen, akik a páciensek beleegyezése nélkül végezték el a beavatkozást. A kormány által 2014 novemberében létrehozott [jogorvoslati rendszer](#) azzal a feltétellel biztosít kártérítést a túlélők számára, hogy azok az eljárással kapcsolatos mindennemű törvényes követelésüket visszavonják. Mind a túlélőket tömörítő [Survivors of Symphysiotomy](#) elnevezésű szervezet, mind pedig az INCLC-tag [ICCL](#) bírálta a rendszert, amely szerintük teljesen inadekvát, és nem felel meg az Emberi Jogi Bizottság által folytatott vizsgálat eredményeinek, valamint a büntetőeljárásokra vonatkozó ajánlásoknak.

Lelkiismereti szabadság & LGBT-jogok

Szolgáltatók és közszolgáltatók

Kanada: Hamarosan az Ontario-i Emberi Jogi Bíróság [elé kerül](#) egy tinédzser ügye, aki azt állítja, hogy az általa látogatott államilag finanszírozott katolikus iskola tisztségviselői hátrányos megkülönböztetésben részesítették szexuális irányultsága miatt. A panasztevő beszámolója szerint számos esetben kellett diszkriminatív magatartással szembenéznie, például amikor a kérdéses személyek egy, az LGBT-jogokért kiálló diákklub létrejöttét késedelmesen hagyták jóvá, nem voltak hajlandók az azonos nemű párokat a családszerkezet egy példájaként elismerni, vagy kifejezett rosszállásuknak adtak hangot az azonos nemű párok általi örökbefogadással kapcsolatban. Az iskola vezetése tagadta a vádakat, mondván, hogy a „személyzet mindent megtett annak érdekében, hogy a tanuló megfelelő támogatásban részesüljön, illetve hogy a diákok részéről esetlegesen tapasztalt diszkriminatív szóhasználat vagy viselkedés esetén közbelépjen.” *Karas v. Conseil Scolaire de District Catholique Centre-Sud.*

Dél-Afrika: Miután a Western Cape-i Wolseley városában egy panzió nem volt hajlandó szállást adni egy azonos nemű párnak arra hivatkozva, hogy az sértené a tulajdonosok keresztény vallási meggyőződését, a pár pert indított az ország diszkriminációellenes törvényének megsértéséért. A bíróságon a panzió tulajdonosai azzal érveltek, hogy vallási meggyőződésük alapján diszkriminálják őket. Az elnöklő bíró mediációt rendelt el a felek között, amely szerinte sokkal inkább előmozdítja az LGBT és a keresztény közösségek közötti viszony javítását, mint a pereskedés. A döntést számos LGBT vezető bírálta, mivel az elmulasztja a törvényben leírtak gyakorlatban való érvényesítését, így valójában azon vállalatok vagy szolgáltatók javát szolgálja, amelyek vallási meggyőződésükre hivatkozva igazolják a diszkriminációt. Amennyiben a mediáció nem lesz sikeres, az ügy valószínűleg visszakérül a bíróságra.

Egyesült Királyság: Az Esélyegyenlőségi Bizottság – az észak-írországi diszkriminációellenes törvény végrehajtását felügyelő független állami szerv – [bejelentette](#), hogy jogi lépéseket tesz egy pékség ellen, mivel az lelkiismereti alapon elutasította egy ügyfél rendelését, aki a homofóbia és transzfóbia elleni világnapra szeretett volna tortát készíttetni. Az ügyfél a *Sesame Street* c. gyerekműsorban szereplő Bert és Ernie képével kérte a tortát, a következő szlogennel: „Támogasd a meleg házasságát!”. A családi pékség saját elmondása szerint azért utasított el a rendelést, mert az ellentétes volt keresztény meggyőződésével, és továbbra is fenntartja, hogy jogszerűen járt el. A Bizottság kijelentette, hogy bár „a kérdést inkább nem peres úton döntené el”, az ügy „fontos társadalmi kérdéseket vet fel a tekintetben, hogy az árukat és szolgáltatásokat kínálóknak milyen mértékben utasíthatják vissza azokat a leendő ügyfelek szexuális beállítottsága, vallásos meggyőződése, vagy politikai véleménye alapján.”

Egy 2012-ben Észak-Írországban született bírósági [ítélet](#) értelmében az azonos nemű párok általi örökbefogadás tilalma összeegyeztethetetlen az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Európai Egyezményével. A döntést ezt követően a fellebbviteli bíróság is megerősítette, és az jogerőre is emelkedett 2013 végén, amikor a brit Legfelsőbb Bíróság megtagadta annak további felülvizsgálatát. Nemrégiben azonban az északír katolikus püspöki kar bejelentette, hogy megszakítja a kapcsolatot az északír család gondozó szolgálattal – az egyház által alapított örökbefogadási szolgáltató szervezettel –, mivel ha a rendelkezés értelmében járnának el, akkor szembemennének az egyház tanításaival. A család gondozó szolgálat úgy nyilatkozott, hogy továbbra is nyújtani fogja az örökbefogadással kapcsolatos szolgáltatásait, ám az egyháztól a jövőben kapott pénzt kizárólag az egyház tanaival összhangban álló célokra használja fel. A Demokratikus Unionista Párt, a két fő

északír unionista párt egyike szerint ezek a fejlemények azt bizonyítják, hogy a vallási alapú szervezetek érdekében szükség van a meglévő jogszabályok lelkiismereti záradékokkal való kiegészítésére.

Egyéb

Egyiptom: A közelmúltban civil szervezetek felszólították az egyiptomi kormányt, hogy tartsa tiszteletben az emberi jogokat, és ne avatkozzon bele az emberek magánjellelű, személyes döntéseibe. A nyilatkozat azután látott napvilágot, hogy december 7-én az egyiptomi rendőrség razzitát tartott egy fürdőben Kairó központjában. A rendőrség 33 férfit vett őrizetbe „szexuális kicsapongás” gyanújával – ezt a vádat Egyiptomban előszeretettel alkalmazzák a meleg ellen. 2013 októbere óta a rendőrség brutális kegyetlenséggel csap le Egyiptom LMBTIQ lakosságára – több mint 200 esetben történt letartóztatás, illetve vádemelés. A nyilatkozat szerint az akciók sértik az emberi jogokat, beleértve a magánszférához, a diszkriminációmentességhez, illetve az ahhoz való jogot, hogy egy személyt ne büntessenek vagy kínozzanak meg státusza alapján.

Izrael: Az izraeli főügyész visszavonta azokat a vádak, melyek szerint egy helyi LGBT aktivista szervezet, a Jerusalem Open House gondatlanságot követett el, amikor ragaszkodott a 2005-ös jeruzsálemi meleg méltóság menet megtartásához, pedig valószínűsíthető volt, hogy az erőszakos reakciókat fog kiváltani. A felvonulás során az egyik résztvevőt megkéselte egy ultraortodox ciszjordániai lakos. Az áldozat kártérítési pert indított a támadó, az önkormányzat, valamint az izraeli rendőrség ellen. Az önkormányzat és a rendőrség válaszul független keresetet nyújtott be a Jerusalem Open House, mint a felvonulás szervezője ellen, azt állítva, hogy a szervezetnek kell vállalnia a felelősséget az áldozat sérüléseiért. Áprilisban az INCLC-tag ACRI kérvényezte a legfőbb ügyésznél a kereset elutasítását, mert az „halálos csapást jelentene a civil szervezetekre, illetve a közérdek egészére nézve, amelyet az ügyészség és a jeruzsálemi önkormányzat pedig képviselni hivatott.” Szeptember 30-án a legfőbb ügyész bejelentette, hogy az izraeli rendőrség visszavonja a Jerusalem Open House elleni vádak.

Uganda: A közelmúltban az ugandai parlament elé került egy új [LGBT-ellenes törvényjavaslat](#), miután az ország alkotmánybírósága elkaszált egy korábbi verziót, amely a határozatképességhez szükséges létszám megléte nélkül került elfogadásra. A törvényjavaslat szerint bűncselekménynek számít „a homoszexualitás népszerűsítése”, ugyanakkor hosszú börtönbüntetés fenyeget mindenkit, aki azonos neművel szexuális aktust folytat. Yoweri Museveni elnök arra figyelmeztetett, hogy a törvény elfogadása kereskedelmi bojkottot eredményezhet a nyugati országok részéről, de a befolyásos evangélikus miniszterek továbbra is határozottan támogatják azt.

Lelkiismereti szabadság, szabad vallásgyakorlás

Ruházat, öltözködés

Törökország: Novemberben [megkezdte kétéves börtönbüntetését](#) az a török egyetemi tanár, akit egy muzulmán diák oktatáshoz való alkotmányos jogának megsértéséért ítélték el, mert megakadályozta az illető egyetemre való bejutását, amiért az fejkendőjét viselt. Törökország felsőoktatási hivatala 2010-ben eltörölte a fejkendő viseletére vonatkozó tilalmat a török egyetemeken, ugyanakkor egyes egyetemek vitatják a rendelet jogszerűségét, és továbbra is fenntartják a tilalmat.

Egyesült Államok: Október 7-én az USA Legfelsőbb Bírósága [meghallgatást tartott](#) a *Holt v. Hobbs* ügyben, arra keresve a választ, hogy az arkansasi büntetés-végrehajtás megakadályozhatja-e,

hogy egy muzulmán fogoly mintegy másfél centiméter hosszú szakállat viseljen a börtönben. A fogoly, Gregory H. Holt (más néven Abdul Maalik Muhammad), azt állítja, hogy a tilalom sérti a vallási jellegű földhasználatról és fogvatartott személyekről szóló 2000. évi szövetségi törvényt, amely megtiltja a kormány számára, hogy jelentős mértékben akadályozza egy fogvatartott szabad vallásgyakorlását, kivéve, ha bizonyítani tudja, hogy az akadályoztatás valamilyen kényszerítő erejű kormányzati érdekre vezethető vissza. A büntetés-végrehajtás képviselői azzal védekeztek, hogy a tilalomra a csempészet miatt van szükség, illetve azért, hogy a fogvatartottak ránézésre is könnyen azonosíthatóak legyenek. Holt úr ügyvédei ugyanakkor azzal érvelnek, hogy a kormány ebben az esetben nem érdemel mentességet, mert nincsen semmilyen bizonyíték a tilalom indoklására. Az érvelésről szóló hangfelvétel, illetve annak átirata [itt](#) érhető el. Az INCLO-tag ACLU [amicus curiae](#)-t nyújtott be az ügyben.

Egyházak állami elismerése és támogatása

Argentína: Az argentin Legfelsőbb Bíróság hamarosan döntést hoz arra vonatkozóan, hogy a tartományi állami iskolákban kötelező-e a vallásos nevelés. 2010-ben az *Asociación por los Derechos Civiles* (ADC), valamint szülők egy csoportja kifogásolta a vallásos nevelés kötelező tételét Salta tartományban, azzal érvelve, hogy az korlátozza a szülők jogát gyermekeik hitük szerint való neveléséhez, ugyanakkor sérti a kormány semlegesség iránti kötelezettségét a közfeladatok ellátása terén, különös tekintettel az oktatásra. A tartományi legfelsőbb bíróság [helybenhagyta](#) a kötelező hitoktatás intézményét, jórészt azzal érvelve, hogy a tartomány polgárainak többsége katolikus, ugyanakkor rendelkezésre áll egy alternatív tanterv azon diákok számára, akik nem szeretnének katolikus hitoktatásban részesülni.

Kanada: Október 14-én Kanada Legfelső Bírósága meghallgatást tartott a 2013 QCCA 936 sz. [Mouvement laïque québécois v. City of Saguenay](#) ügyben, amelynek felperese szerint a városi tanács nyilvános üléseinek elején elmondott ima ellentétes az Emberi Jogok és Szabadságok Québec-i Chartájával, különösen az egyenlőséggel és a szabad vallásgyakorlással kapcsolatban megfogalmazottakkal. A pert egy nem vallásos Saguenay-i állampolgár és a *Mouvement laïque québécois* elnevezésű szekuláris non-profit szervezet indította, amelynek célja a lelkiismereti szabadság védelme, az egyház és az állam szétválasztása, valamint a Québec-i közintézmények szekularizációja. Az INCLO-tag CCLA felszólalt az ügyben.

Magyarország: Miután a Bíróság elutasította a magyar kormány azirányú kérelmét, hogy az ügy a Nagykamara elé kerüljön, szeptember 9-én [jogerőre emelkedett](#) az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ítélete, mely szerint a magyar egyházügyi törvény ellentétes az Emberi Jogok Európai Egyezményében foglaltakkal. A törvény szelektív módon vonta meg az egyházi státuszt és az állami támogatást egyes, korábban vallási szervezetként bejegyzett egyházaktól, különösen azoktól, amelyek nem szimpatizálnak a kormánnyal. Mint arról hírlevelünk második számában is hírt adtunk, az EJEB áprilisban [megállapította](#), hogy az intézkedés ellentétes az egyezmény lelkiismereti szabadságra és egyesülési szabadságra vonatkozó passzusaival, és a kormány nem tett eleget a vallási semlegesség tekintetében vállalt kötelezettségeinek. Most, hogy a bíróság ítélete jogerőre emelkedett, a kormánynak meg kell állapodnia a sértett egyházakkal státuszuk visszaállításáról, és méltányos kártérítést kell fizetnie. Ha a felek nem jutnak megállapodásra hat hónapon belül, a bíróság fog dönteni a kérdésben. A keresetet a magyar állam ellen többek között az INCLO-tag TASZ nyújtotta be. [Magyar Keresztény Mennonita Egyház and Izsak-Bacs v. Hungary](#), No. 70945/11, 23611/12, 26998/12, 41150/12, 41155/12, 41463/12, 41553/12, 54977/12 and 56581/12.

Egyéb

Kanada: Egy korábban a haredi ortodox zsidó irányzatot követő férfi 1,25 millió dollárnyi kártérítést követel a Quebec-i kormánytól, mivel az elmulasztott érvényt szerezni a tartományi oktatási irányelveknek két máig is működő haredi jesivában, Montrealtól északra. Lowen úr azt állítja, hogy az iskolák, amelyek kizárólag jiddisül oktatnak, nem tanították meg őt angolul vagy franciául írni és olvasni, és nem követték az előírt állami iskolai tananyagot, aminek eredményeképpen ő szinte írástudatlan maradt, nem alkalmas semmilyen munkára, és képtelen támogatni a gyermekeit.

Amennyiben fel vagy le akar iratkozni erre a listára/erről a listáról, kérjük, küldjön e-mailt a INCLONewsletter@aclu.org vagy a tasz@tasz.hu címre!